

OER NOVEMBER 2008	IEB NOVEMBER 2008
REKENINGKUNDE: VRAESTEL I	ACCOUNTING: PAPER I
Tyd: 2 ure 100 punte	Time: 2 hours 100 marks

VRAAG 1 / QUESTION 1 [32 punte / 32 marks]

Afdeling A / Part A

1.1.1 Bedrag langs debiteure / <i>Amount next to Debtors:</i>	4
1.1.2 Verduideliking van inskrywing / <i>Explanation for entry:</i>	2

1.1.3 **BTW kontrole / VAT control**

(9 punte / 9 marks)

1.1.4 Watter finansiële state en waar spesifiek? <i>Which Financial statements and where specifically?</i>	2

Afdeling B / Part B

1.2.1

Verdelingsrekening / *Appropriation account*

(11 punte / 11 marks)

1.2.2 **Waarom Inkomstebelastingrekening en BTW-rekening?**
Why Income tax account and VAT-account?

4

VRAAG 2 / QUESTION 2 [88 punte / 88 marks]

Afdeling A / Part A

2.1
2.1.1

Foutiewe netto wins / <i>Incorrect net profit</i>	780 000

(15 punte / 15 marks)

2.1.2 Eersteklas Handelaars Bpk / First Class Traders Ltd
Balansstaat op 31 Oktober 2008 / Balance sheet on 31 October 2008

Ekwiteit en aanspreeklikheid / Equity and liabilities	
Kapitaal en reserves / Capital and reserves	
Gewone aandelekapitaal / Ordinary share capital	1 500 000
Gewone aandelepremie / Ordinary share premium	200 000
Behoue inkomste / Retained Income	
Nie-bedryfslaste / Non-current liabilities	
Lening: AB Bank / Loan AB Bank	
Bedryfslaste / Current liabilities	
Handels- en ander krediteure / Trade and other creditors (74 000)	
Oortrokke bank / Bank overdraft	
Korttermyn gedeelte van lening / Short term section of loan	
TOTALE EKWITEIT EN AANSPREEKLIKHEID / TOTAL EQUITY & LIABILITIES	

(19 punte / 19 marks)

2.1.3 Waarom is dit belangrik om nie die waardeverminderingsbeleid te verander nie? <i>Why is it important not to change the depreciation policy?</i>	3

Afdeling B / Part B

2.2.1

a) Solvensie / Solvency:	3
b) Gem opbrengs op aandeelhoudersbelang / Average return on shareholders equity	4
c) Dividende per aandeel / Dividends per share	6

d) Potensiële belegging? / Potential investment?	5
e) Prys waarteen nuwe aandele uitgereik is / Price at which new shares were issued:	5
f) Lenings vir uitbreiding van besigheid / Loans for expansion of business?	3

2.2.2

Rekonsiliasie van netto wins voor belasting en kontant verkry uit bedrywighede Reconciliation between profit before taxation and cash generated from operations	
Netto wins voor belasting / <i>Net profit before tax</i>	
Aangesuiwer mbt / <i>Adjustment for:</i>	
Wins uit bedrywighede voor veranderinge in bedryfskapitaal <i>Operating profit before changes in working capital</i>	
Verandering in bedryfskapitaal / <i>Changes in working capital</i>	
Verandering in voorraad / <i>Change in inventories</i>	
Verandering in debiteure / <i>Change in debtors</i>	
Verandering in krediteure / <i>Change in creditors</i>	
Kontant deur bedrywighede voortgebring / <i>Cash generated from operations</i>	

(16 punte / 16 marks)

2.2.3

Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite Cash flow from investing activities	

(9 punte / 9 marks)

VRAAG 3 / QUESTION [44 punte / 44 marks]

Afdeling A / Part A

3.1.1

Kirsten Vervaardigers / Manufacturers

PRODUKSIE KOSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 31 OKTOBER 2008 PRODUCTION COST STATEMENT FOR THE YEAR ENDED 31 OCTOBER 2008	
Direkte/primêre koste / <i>Direct/prime costs</i>	*
Direkte grondstofkoste / <i>Direct raw material cost</i>	1 140 000
Direkte arbeidskoste / <i>Direct labour cost</i>	*
Fabrieksbokoste / <i>Factory overheads</i>	*
Totale koste van vervaardigde goedere / <i>Total cost of goods manufactured</i>	1 712 000
Werk-in-proses aan die begin van die jaar / <i>Work in progress aan die begin van die jaar</i>	*
	*
Werk-in-proses aan die einde van die jaar / <i>Work in progress at the end of the year</i>	*
Koste van klaarprodukte / <i>Cost of finished goods</i>	*

NOTAS TOT DIE FINANSIËLE STATE / NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS	
1. Direkte grondstofkoste / Direct material cost	
Beginvoorraad / <i>Opening stock</i>	325 000
*Aankope / <i>Net purchases</i>	*
*Vraggeld op Aankope / <i>Carriage on Purchases</i>	*
	1 450 000
Eindvoorraad / <i>Closing Stock</i>	*
Direkte grondstofkoste / Direct Material cost	1 140 000

(9 punte / 9 marks)

3.1.2

Netto wins vir die jaar / Net profit for the year	

(8 punte / 8 marks)

3.1.3 Oorwegings vir toedeling van uitgawes / Considerations for apportioning the expenses

4

Die volgende moet oorweeg word: / They must consider:

Aanbevelings / Recommendations

**3.1.4a) Twee aspekte wat Suid-Afrikaanse besigheide moet oorweeg indien verskaffer verander
Two aspects that South African businesses need to consider when changing supplier**

2

1.

2.

**3.1.4b) 3 maniere waarvoor verhoogde winste aangewend kan word
3 ways of using increased profits**

3

1.

2.

3.

VRAAG 4 / QUESTION 4 [36 punte / 36 marks]

Afdeling A / Part A

4.1.1 Watter waardasiemetode gee 'n meer akkurate waardering van voorraad? <i>Which valuation method will give a more accurate valuation of stock?</i>	4
4.1.2 Geweegde Gemiddelde waarde per eenheid / <i>Weighted Average value per unit</i>	7
4.1.3 Bruto wins / <i>Gross Profit</i>	6

Afdeling B / Part BA

4.2.1 Wins of verlies / <i>Profit or loss</i>	4
4.2.2 a) Kosprys van toerusting aangekoop / <i>Cost price of equipment purchased</i>	3
4.2.2 b) Bedrag waardevermindering afgeskryf op toerusting <i>Amount depreciation written off on equipment.</i>	3

4.2.2 c)	Datum waarop nuwe bate aangekoop / <i>Date on which new asset was purchased:</i>	5
4.2.2 d)	Maatreëls om lewensduur van skootrekenaars op 3 jaar te verseker <i>Measures to ensure lifespan of 3 years on laptop</i>	4